

۲ هزار اثر تاریخی در قلب ایران

استان مرکزی با بیش از ۲ هزار جاذبه تاریخی و گردشگری، یکی از مقاصد جذاب گردشگری در ایران است

نظر غنای تاریخی به خود اختصاص داده است. کاوش‌های باستان‌شناسی در این شهرستان نشان داده است که ساوه از هزاران سال پیش یکی از مراکز مهم تمدنی ایران بوده و قدمت آن به هزاره پنجم پیش از میلاد بازمی‌گردد.

یکی از مهم‌ترین اسناد تاریخی کشف شده در این منطقه، کتیبه‌ای است که به «تئوتین گرایا» معروف بوده و قدیمی‌ترین سند ثبت شده از نام ساوه به شمار می‌آید. این کتیبه که هم‌اکنون در موزه وین اتریش نگهداری می‌شود، در دوران «آنتیوخوس سوم»، یعنی حدود ۲۳۰۰ سال پیش ثبت شده است. جالب است بدانید که در این سند، نام ساوه به تلفظ یونانی «ساوتنه» آمده است. این اثر ارزشمند نخستین بار توسط باستان‌شناس اتریشی «ویلیام توماشک» کشف و معرفی شد.

بررسی‌های تاریخی نشان می‌دهد که ساوه در دوران مادها و پارت‌ها (حدود ۲۶۰۰ سال پیش) یکی از شهرهای مهم در مسیر جاده ابریشم و راه ارتباطی میان ری و همدان بوده است. این موقعیت راهبردی، همراه با وجود آثار باستانی متعدد، نشان‌دهنده قدمت و اهمیت این شهر در گذر زمان است.

در این شماره «سرزمین من» به جایی سفر کردیم که شاید کمتر کسی آن‌را به چشم یک استان گردشگری نگاه می‌کند، اما آنقدر جاذبه تاریخی و طبیعی دارد که باورتان نمی‌شود.

شکارگاه‌های معروف آن، از جمله «مونه» در شرق و جنوب شرقی خمین و محلات و «لته‌در» و «هفتاد قله» در شمال این استان، از گذشته‌های دور مورد توجه شاهان و شاهزادگان قاجار قرار داشتند و روزگاری بهشت شکارچیان محسوب می‌شدند.

اما رازهای تاریخی این سرزمین تنها به شکار محدود نمی‌شود. سنگ‌نگاره‌های بی‌شماری که در نقاط مختلف استان کشف شده‌اند، نشان‌دهنده قدمت حضور انسان در این منطقه، از دوران پارینه‌سنگی و نوسنگی است. این آثار که روی صخره‌ها حکاکی شده‌اند، صحنه‌هایی از شکار و زندگی روزمره را به تصویر کشیده‌اند و گواهی بر حیات پر جنب‌وجوش انسان‌های نخستین در این سرزمین هستند. بررسی‌ها نشان می‌دهد که در گذشته، گونه‌هایی همچون بز کوهی، میش، پلنگ، گراز، آهو، گورخر، انواع گوزن و حتی شیر و ببر در این منطقه زیسته‌اند. همچنین، وجود نقش‌هایی از جانوری با ۳ سُم، حاکی از حیات گونه‌ای منحصر به فرد در این ناحیه است که اطلاعات زیادی درباره آن در دسترس نیست. این یافته‌ها، تصویری شگفت‌انگیز از گذشته زیستی و فرهنگی استان مرکزی ارائه می‌دهند و این منطقه را به یکی از مهم‌ترین مراکز پژوهش‌های تاریخی و باستان‌شناسی تبدیل کرده‌اند.

در میان شهرهای استان مرکزی، ساوه با دارا بودن بیش از ۵۸ درصد از آثار باستانی این منطقه، جایگاه نخست را از

مهلا داریان / دبیر سرزمین من

استان مرکزی با مساحتی حدود ۳ هزار کیلومتر مربع، حدود ۱/۸۲ درصد از مساحت کل کشور را به خود اختصاص داده است. این استان با پیشینه‌ای غنی، از دوران باستان و با وجود بیش از ۲ هزار جاذبه تاریخی و گردشگری که ۸۵۰ مورد آنها در فهرست آثار ملی کشور به ثبت رسیده تا امروز، نقش مهمی در تاریخ ایران ایفا کرده است.

از سنگ‌نگاره‌های شگفت‌انگیز تیمره در خمین با نقوشی بیش از ۴ هزار سال قدمت که ردپای تمدن‌های کهن را در خود دارد تا بنای باستانی خورمه در شمال شرق محلات که هنوز هم شکوه معماری دوران اشکانیان را در دل خود حفظ کرده است، هر گوشه‌اش رازی از گذشته را روایت می‌کند. همچنین در دوران پس از اسلام، سرزمین بین‌النهرین (که امروزه عراق نامیده می‌شود) به عراق عرب معروف بود. برای تفکیک این منطقه از بخش‌های مرکزی ایران، سرزمینی که شامل اراک، همدان و قم می‌شد، عراق عجم به معنی غیرعرب یا ایرانی نام گرفت.

این استان از ۷ هزار سال پیش محل زندگی انسان و یکی از شکارگاه‌های باستانی بوده و با وجود تغییرات آب و هوایی طی ۷ هزار سال گذشته، هنوز هم یکی از شکارگاه‌های مهم ایران است.